

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Doctrinae Saxonicarvm Ecclesiarvm, Scripta
Anno Domini M. D. LI. Vt Synodo Tridentinae Exhiberetvr**

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1554

VD16 C 4808

De Satisfactione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35345

ut suprâ dictum est. Ac redire ad scelera,
est excutere Deum, & rursus amittere iu-
1. Ioan. 3 stitiam & uitam, sicut Ioan. inquit: Qui
facit iusticiam, iustus est: Qui facit pecca-
tum, ex diabolo est.

*Recitauimus autem suprâ, summam doctrinae
de noua obedientia.*

DE SATISFACTIONE.

QVale uerò chaos sit doctrinae de Sa-
tisfactionibus, quas nominant ope-
ra indebita, indicta ab Ecclesia, longum
esset recensere, & pauci ante hæc tempora
intellexerunt. Non dubitamus autem, in
Ecclesijs nostris & totam hanc partem ue-
rè & perspicuè expositam esse. Fuit mos
primis patribus, eos qui homicidijs, ido-
lis, aut incestis libidinibus polluti fuerunt,
arcere à sua consuetudine, & præcipuè à
sacrificijs. Hunc morem & Synagoga re-
tinuit, & retinuerunt in Asia & Græcia,
aliæ gentes non prorsus efferæ. Interea
polluti uagabantur, circumdati signis re-
atus: ut uagati sunt Orestes, Adrastus, &
alii multi. Hunc morem initio & Ecclesia
retinuit. Pollutos arcebat à communio-
ne.

ne. Deinde agentes pœnitentiam, ut intel-
ligi posset, serio eos petere ueniam, & ut
exemplum alijs prodesset, non subito reci-
piebat, sed aliquot diebus absolutio diffe-
rebatur, ut publicè petentes conspiceren-
tur. Ita Corinthius incestus arcetur, & po-
stea non sine deliberatione recipitur. 1. Cor. 5

Hic totus mos exempli causa institutus
est, & politicus est, nihil omnino perti-
nens ad remissionem peccatorum. Creuit
autem deinde superstitione, ut indiceren-
tur ieiunia, abstinentia à coniuge multis
annis. Hæc onera cum nimium creuissent,
Episcopi rursus ea laxarunt. Hæc laxatio
talium rituum, nominabatur Indulgentia.

Harum rerum historiã cum monachi
non considerarent, finxerunt fieri com-
pensationem pœnæ æternæ in pœnas pur-
gatorij, & in alias pœnas huius uitæ. Et
addiderunt, satisfactiones indici ab Eccle-
sia, ut illæ pœnæ mitigentur. Et quidem
oportere satisfactiones esse opera non de-
bita lege Dei. Has fabulas monachorum,
quas ne ipsi quidem intellexerunt, reijci-
mus, & retinemus regulas firmissimas:
Pœnæ æternæ simul cum culpa remittun-

tur propter filium Dei, non propter ullas
Hof. 13 nostras compensationes, iuxta illud: O
 mors, ero mors tua: ô inferne, ero pestis
Rom. 5 tua. Item: Iustificati fide, pacem habemus.

Secundò: Dicimus opera indebita, de
 quibus isti loquuntur, non esse cultus Dei,
 aut compensationes, sed pertinere ad hoc
Mat. 15 dictum: Frustra colunt me mandatis ho-
 minum. Et certè potestas clauium non ha-
 bet mandatum indicendi tales pœnas.

Dicimus etiam, hanc applicationem
 Indulgentiarum, qua Papa alijs applicat
 merita sanctorum, commentitiam esse: &
 Indulgentias olim nihil aliud fuisse, nisi la-
 xationes Canonum, quæ nihil pertine-
 bant ad eas compensationes, de quibus
 monachi loquuntur.

Aliud autem est, loqui de satisfactio-
 ne debita: ut de restitutione furti, usura-
 rum, alienæ coniugis, famæ. Hæc restitu-
 tio est opus debitum, pertinens ad no-
Eph. 4 uam obedientiam, ut Paulus inquit: Qui
 furatus fuerat, iam non furetur. Qui re-
 tinet alterius coniugem, nec contritio-
 nem, nec fidem, nec nouam obedientiam
 habet. Nec miscenda sunt illis nãnijs sa-
 tisfactio-

tisfactionum Pontificiarum, præcepta Dei de restitutione debita, quam dicimus esse faciendam.

Fatemur & hoc, plurimas horrendas poenas in hac uita uagari per Ecclesiam, per imperia, per familias, propter certa delicta multorum hominum, etiam electorum: ut seditio mota contra Dauidem, non leuiter afflixit totam illam politiam, & multas sanctas familias.

Discernimus igitur poenam æternam, & poenam huius uitæ. Et dicimus, poenã æternam, tantum propter filium Dei remitti, cum fide iustificamur & uiuificamur. Etsi autem & poenæ temporales, præcipuè propter filium Dei mitigantur, qui est umbraculum Ecclesiæ, quia magnitudinem iræ Dei hæc infirma natura sustinere non posset, sicut Daniel orat: Propter Dominum exaudi nos, & respice nostrum exilium &c. Dan. 9

Tamē & hoc docemus, propter ipsam conuersiōem quoq; mitigari poenas: quia in sanctis promissiones legales additæ operibus, non sunt irritæ, sed habent sua præmia: qualis est, Date, & dabitur uobis.

G 5 Et

1. Cor. 11 Et cum Paulus inquit: Si iudicaremus nos ipsi, non iudicaremur. Loquitur de tota pœnitentia, non de illis uanissimis umbris, quas disputant etiã ualere si quis relapsus sit in peccatum mortale.

Excogitantur autem in hac materia no uæ prestigiæ. Fatentur satisfactiones non esse compensationes, sed dicunt admittendas esse satisfactiones castigatorias, sicut 1. Cor. 5 Paulus Corinthium punit. Ea castigatio erat excommunicatio, et fatemur reos manifestorum scelerum, legitimo iudicio & ordine excommunicandos esse, nec est inane fulmen iusta excommunicatio.

Sed tamen potestas Ecclesię non punit ui corporali, carcere, aut inedia, tantum pronunciat sententiam. Carcer & supplicia publica ad politicos gubernatores pertinent.

Tanta est autem peruersitas quorundam, ut quanquã euidentiã ueritatis conuinci se intelligant, tamen quærant sophismatum ludos, ne si cederent, prodidissent socios existimentur. Deus, qui est inspector cordium, scit nos simplici studio ueritatem quæsiuisse.

DE